

การค้นคว้าแบบอิสระนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการดำเนินงาน และศึกษาปัญหาอุปสรรคของการดำเนินงานของโรงสีในโครงการรับจำนำข้าวเปลือกนาปี ปีการผลิต 2549/2550 ในอำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร โดยใช้แนวคิดเกี่ยวกับการดำเนินงาน โครงการรับจำนำของโรงสี และแนวคิดการดำเนินโครงการ ด้วยวิธีสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ที่เกี่ยวข้องกับโครงการรับจำนำข้าวเปลือก ได้แก่ คณะกรรมการเพื่อแก้ไขปัญหาเกษตรกรอันเนื่องมาจากผลิตผลการเกษตร ระดับจังหวัด คณะทำงานกำกับและติดตามการดำเนินมาตรการแทรกแซงตลาดสินค้าเกษตร คณะทำงานเพื่อแก้ไขปัญหาเกษตรกรอันเนื่องมาจากผลิตผลการเกษตร ระดับอำเภอ ข้าราชการประจำจากรับจำนำโรงสี ตัวแทนเกษตรกร เจ้าหน้าที่องค์การคลังสินค้า ผู้ช่วยเจ้าหน้าที่องค์การคลังสินค้า ผู้ประกอบการโรงสี สหกรณ์ที่เข้าร่วมโครงการ และเกษตรกรรายย่อย จำนวน 34 ราย

ผลการศึกษาพบว่า ผู้ประกอบการโรงสีมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการรับจำนำข้าวเปลือกโดยรวมอยู่ในระดับดีมาก แต่ไม่เข้าใจในวัตถุประสงค์โครงการเพียงพอ ไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่เกี่ยวกับผู้ที่มีหน้าที่ปฏิบัติงานตรวจวัดความชื้น ตรวจวัดสิ่งเจือปน ตรวจจัดชั้นคุณภาพ และชั่งน้ำหนักข้าวเปลือก โรงสีมีการเตรียมความพร้อม และมีทรัพยากรเพียงพอสำหรับการดำเนินโครงการในระดับดีมาก

ในการปฏิบัติงานพบว่า ขั้นตอนการตรวจจัดชั้นคุณภาพข้าวเปลือก โรงสีไม่ได้ทำตามหลักเกณฑ์โครงการที่กำหนด โดยขั้นตอนการตรวจวัดความชื้น โรงสีร้อยละ 50 ใช้วิธีหยิบกำ

ตัวอย่างข้าวเปลือกแล้วประมาณการมูลค่าความชื้นจากประสบการณ์ และร้อยละ 50 ตรวจวัดความชื้นข้าวเปลือกหรือข้าวกล้องด้วยเครื่องตรวจวัดเพียง 1-2 ครั้ง ขั้นตอนการตรวจวัดสิ่งเจือปนโรงสีร้อยละ 75 ใช้วิธีประมาณการมูลค่าสิ่งเจือปนด้วยสายตา และร้อยละ 25 กะเทาะข้าวเปลือกเป็นข้าวกล้องแล้วคัดแยกเอาเฉพาะส่วนของข้าวกล้อง ชั่งน้ำหนักเพื่อหาสัดส่วนการสีได้เป็นข้าวกล้องแล้วคัดน้ำหนักตามเกณฑ์ที่โรงสีกำหนดจากประสบการณ์ ขั้นตอนการจัดชั้นคุณภาพข้าวเปลือกโรงสีร้อยละ 75 ใช้สายตาพิจารณาโดยอาศัยประสบการณ์คาดการณ์สัดส่วนของข้าวเปลือกที่จะสามารถสีได้เป็นต้นข้าว และร้อยละ 25 กะเทาะข้าวเปลือกเป็นข้าวกล้อง คัดแยกเอาเฉพาะส่วนของข้าวกล้องมาประเมินอัตราส่วนของต้นข้าว แล้วจัดชั้นคุณภาพตามหลักเกณฑ์ของโรงสี จากนั้นจึงคำนวณราคาในหน่วยต่อตันข้าวเปลือก แจกเกษตรกรที่จำหน่ายราคาต่อออร์ราคา และชั่งน้ำหนักข้าวเปลือก แล้วจึงแจ้งรายละเอียดให้เจ้าหน้าที่องค์การคลังสินค้า ออกใบรับฝากข้าวเปลือกโดยใช้เกณฑ์ราคาจำนวนหน่วยต่อตันข้าวเปลือกที่ตกลงกับเกษตรกรผู้จำหน่ายไว้แล้ว คูณกับน้ำหนักข้าวเปลือกสุทธิ เป็นมูลค่าจำนวนเงินรับจำนำรวม พร้อมทั้งปรับตัวแปรน้ำหนัก ความชื้น และสิ่งเจือปนเพื่อให้ได้ผลรวมของราคาเท่ากับมูลค่าจำนวนเงินรับจำนำรวม ในส่วนชั้นคุณภาพข้าวเปลือกที่โรงสีแจ้งองค์การคลังสินค้า ใบประทวนสินค้าจะเป็นชั้นคุณภาพเดียวกับที่โรงสีได้ทำสัญญาส่งมอบข้าวสารไว้กับองค์การคลังสินค้า ตั้งแต่ช่วงแรกที่เริ่มรับจำนำโครงการ

ขั้นตอนเมื่อสิ้นสุดระยะเวลาโครงการ โรงสีทั้งหมดส่งมอบข้าวสารเข้าโกดังกลางครบถ้วน ผลการเข้าร่วมโครงการเมื่อเทียบกับเป้าหมายของโรงสี ไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยโรงสีทั้งหมดได้รับค่าจ้างสีแปรสภาพตามอัตราที่องค์การคลังสินค้า กำหนดตันละ 400 บาทน้อยกว่าความเป็นจริง เนื่องจากองค์การคลังสินค้า กำหนดอัตราสีแปรสภาพข้าวเปลือกเป็นข้าวสารสูงกว่าที่โรงสีสามารถทำได้ โรงสีต้องนำค่าจ้างสีแปรสภาพชดเชยส่วนของต้นข้าว เพื่อส่งมอบเข้าโกดังกลางตามจำนวนที่องค์การคลังสินค้า กำหนด

ปัญหาในการดำเนินโครงการของโรงสี ได้แก่ ได้รับอนุมัติเปิดรับจำนำล่าช้ากว่าระยะเวลาโครงการ หลักเกณฑ์การตรวจสอบคุณภาพข้าวเปลือกเกี่ยวกับ สิ่งเจือปน ชั้นคุณภาพข้าวเปลือกไม่สอดคล้องกับข้อเท็จจริงในพื้นที่ อัตราการสีแปรสภาพข้าวเปลือกเป็นข้าวสารที่กำหนดให้โรงสีส่งมอบสูงเกินกว่าที่โรงสีจะปฏิบัติได้จริง และหลักเกณฑ์การตรวจสอบคุณภาพข้าวสารของผู้ตรวจรับข้าวสารที่โกดังกลางไม่ชัดเจน

This independent study aims to study the operation and problems of paddy mortgage project for the crop year 2006/2007, based on the concept of rice mill's annual paddy mortgage and the project's operational concept. The data was from in-dept interviews with 34 people involved in paddy mortgage project namely those from provincial committee for solving the farmers' problems concerning agricultural products, operational team for controlling and investigating measures for intervening in agriculture market, district operational team for solving farmers' problems concerning agricultural products, station government officials, farmer representatives, Public Warehouse Organization officials, Public Warehouse Organization assistant officials, rice mill operators, participating cooperatives and individual farmers.

It was found from the study that rice mill operators had knowledge about paddy mortgage project at the "very good" level but they did not understand the goal of the project well enough, and did not understand the roles of officials who were responsible for checking humidity, checking contamination substances, categorizing quality and measuring rice. However, rice mills were well-prepared and had sufficient resources for the operation of the project at the very high level.

In studying the operation, it was found that the rice mills did not follow the measures established in the project in quality categorizing process. In checking humidity, 50% of the rice mills judged from experience by cooping up rice and 50% checked rice in the husk only 1-2 times a year with the machine. For checking for contamination substances, 75% of the rice mills merely judged by looking and 25% separated rice from husk and measured the ratio between unshelled rice and finished product according to standard regulations. For categorizing unshelled rice quality, 75% of the rice mills judged by looking and 25% separated rice from husk and measured the ratio between unshelled rice and rice paddy according to standard regulations. They then calculated the price per ton, informed the farmers who wanted to mortgage the rice for negotiation, measured the rice and reported the details to Public Warehouse Organization officials to issue the receipt for the mortgage. In the process, weight factors, humidity and contamination levels had to be adjusted to reflect the price agreed upon. The quality was also the same quality level stated at the time of the report to Public Warehouse Organization officials.

At the end of the project, all rice mills were able to make their delivery to the main storage. However, the result of the project did not meet the goal set by the rice mills. The rice mills got paid 400 baht/ton by Public Warehouse Organization for milling process which was less than what it actually cost them so the rice mills had to pay for the difference in order to deliver the rice on time.

The problems faced in the operation of this project were the mortgage was usually approved later than the beginning of the project; ineffective checking system for humidity, contamination substances and quality checking; the paying rate for milling process did not reflect the actual cost; and the checking measurements by officials at the main storage